POŠTARINA U GOTOVU

CIJENA 3 DIN.

OBITELJ

BR. 40 1951

ILUSTROVANI TJEDNIK **OBITELJ** IZLAZI SVAKE NEDJELJE

PRETPLATA NA 3 MJESECA DIN 30·—. ZA INOZEMSTVO 3 DOLARA GODIŠNJE. — PRETPLATA SE PLAĆA UNAPRIJED

POJEDINI BROJ STOJI DIN 3.—

UREDNIŠTVO I UPRAVA, ZAGREB, TRG KRALJA TOMISLAVA 21. — TELEFON. 54-17. — ČEKOVNI RAČUN POŠT. ŠTED. BR. 33.536

Slika na omotu ovoga broja: AUTO U JESENSKOJ BURI. Naslikao Franjo Sedlaček.

NOVO ČETVRTGODIŠTE

počinjemo ovim brojem posvećujući još veću pažnju svemu, što se tiče žene i djece u našim porodicama. Nadamo se, da time ugađamo svim našim vrijednim pretplatnicama, koje su i dosad pokazivale najveću ljubav za „OBITELJ" te su je u svojoj okolini preporučivale i širile. Preporučamo „OBITELJ" još većoj njihovoj pažnji, da nam u ovom četvrtgodištu pomognu povećati broj pretplatnika i čitateljica. Budući da smo u prošlom broju završili roman „ANICU", počinjemo u budućem broju donositi novi roman, koji će ubrzo pobuditi opće zanimanje. Putopis „U svetoj i prokletoj zemlji" završuje ovoga mjeseca, te ćemo se pobrinuti, da iza toga obradujemo svoje čitatelje nizom zanimljivih ilustriranih opisa iz egzotičnih krajeva svijeta, jer smo uvjereni, da se to vrlo rado čita. Molimo, da svatko ima na umu: štogod pretplatnici budu više prionuli uz list i vršili prema njemu točno svoju dužnost, to će i nama biti lakše, da list usavršujemo i učinimo sve ljepšim i zanimljivijim.

DVANAEST NOVIH KNJIGA

KOJE TREBA SVATKO DA IMA:

1. Kalendar „Danica" za god. 1932. . . . . Din 10·—
2. *Dr Ivan Šarić:* Zlatne legende . . . . . „ 15·—
3. *Lovre Katić:* Svoji na svome, hrvatska povijest pod Apadovcima, naslovna slika od V. Kirina . . . . . „ 15·—
4. *Heffer-Kornfeind-Kramar:* Kršćanski nauk, historijski katekizam za naše obitelji, naslovna slika od V. Kirina . . . . . „ 12·—
5. *Dr V. Deželić st.:* Petar Krešimir, roman, naslovna slika od g. Jurkića . . . . . „ 15·—
6. *Dr J. Andrić:* U Kristovoj domovini, putoiz Svete Zemlje, naslovna slika od V. Kirina „ 15·—
7. *R. F. Magjer:* Miholjčice i Valpovčice, pripovijesti, naslovna slika od Z. Sertić . . „ 8·—
8. *Mate Ujević:* Hrvatska književnost, naslovni list od Zdenke Sertić . . . . . „ 15·—
9. *Almanah* „Selo i grad" za god. 1932. . . . „ 30·—
10. *Dr Ćiro Truhelka:* Starokršćanska arheologija (sa 140 slika) . . . . . „ 60·—
11. *Marković-Horvat-Kralj-Ujević:* Predstavnici katoličke književnosti . . . . . „ 30·—
12. *F. Barbalić:* Vjerska sloboda Hrvata i Slovenaca u Istri, Trstu i Gorici, sa zemljovidnom kartom . . . . . „ 30·—

Sve te knjige mjesto 255 dinara za jeronimske članove ukupno samo 140 dinara.

Narudžbe prima:

JERONIMSKO KNJIŽ. DRUŠTVO

ZAGREB, TRG KRALJA TOMISLAVA BR. 21

MEĐU ČITATELJIMA I ČITATELJICAMA

ODGOVORI:

223. Besanica. Čitam u »Obitelji« Vašu nevolju, da trpite od besanice. Ponukan svojim ozdravljenjem javljam Vam svoj savjet, koji se temelji na iskustvu. Nekoliko godina trpio sam na bolesti neuroze želuca i zbog te bolesti trpio sam na besanici. Večerom kako sam legao u krevet, tako sam budan i ustao. Ujutro sam bio sav slomljen. Glava teška, a osjećao sam velike bolove ispod očiju. Od besanice kroz dan dolazila mi je i vrtoglavica kod hodanja. Potražio sam savjet liječnika. Za besanicu dobio sam Lumilan tablete. Možete si misliti, koliko sam tableta uzimao, i skoro da se nije narav naučila na taj lijek, koji u velikoj količini škodi zdravlju. — Ako ne možete spavati u krevetu, ne mučite se, nego ustanite i lanenom krpom umočenu u hladnu vodu protarite cijelo tijelo nekoliko puta. Poslije pranja lezite u krevet i bit će vam toplo. Ako ni tada ne možete spavati, ponovite pranje 2 do 3 puta, kod trećeg pranja operite noge u hladnoj vodi, ali stalno ribajući tabane sa kefom od fine trave, dok ne budu crvene. Kroz ovo pranje učinit ćete jače kolanje krvi kroz cijelo tijelo. — U proljeće preporučujem hodanje bosim nogama po rosnoj travi. — San će se povratiti u punoj mjeri. —n—

*Izdaje Konzorcij jeronimskih časopisa (predstavnik dr Josip Andrić). * Odgovorni urednik dr Josip Andrić, Zagreb, Trenkova 1. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ulica 2. Zaklada Tiskare Narodnih Novina u Zagrebu.*

2818

BROJ 40 OBITELJ GOD III

U ZAGREBU 4 LISTOPADA 1931

CIGARETA

NAPISAO M. RAINER

I.

Zajedno su išli u gimnaziju i uvijek su bili dobri drugovi. Karlo je bio sin bogatog suca, a Frano sin siromašnog zanatlije. Kad su svršili gimnaziju, rastali su se i nisu se vidjeli kroz dugi niz godina. Karlo se upisao na sveučilište, a Frano, budući da nije imao sredstava za daljnje školovanje, postade činovnik.

Nakon mnogo godina Frano je slučajno bio premješten u ono mjesto, gdje je njegov drug živio kao advokat.

— Zdravo, Karlo!

— Zdravo, Frano! — Zagrliše se i poljubiše.

— Kako si?

— Dobro, a ti?

— I ja.

— Jesi li se oženio?

— Nisam, a ti?

— Ja jesam.

— Imaš li djece?

— Imam dvoje. A zašto se ti nisi oženio?

— Mala plaća... Ženi trebaju toalete, djeci hljeba... Ali, ako Bog da, sad ću se i ja oženiti.

— Čuj, večeras moraš svakako doći k meni na večeru. Žena mi je s djecom u posjetima kod oca... Sâm sam. Porazgovorit ćemo se o dobrim prošlim vremenima, o drugovima i profesorima... Dođi svakako!

— Hvala. Doći ću.

Točno u osam sati uveče došao je Frano u advokatovu kuću. Sve je tu bilo čisto, uredno i bogato... Pošto su drugovi malo posjedili, ustade Karlo s riječima:

— Oprostit ćeš mi, sad sam ja i domaćin i domaćica... pa moram da nadgledam poslugu. Odmah ću se vratiti.

Frano ostade sam u gospodskoj sobi. Pred njim su se na jednom priboru za pušenje nalazile cigarete, koje on još nikada nije ni vidio ni pušio. Pet šest komada..., ali svaka druge vrste, engleska, amerikanska, turska, grčka, egipatska. Jedna je bila na kraju zlatna, druga srebrena. Jedna je bila čisto bijela, druga žuta, treća ružičasta, četvrta ljubičasta. Frano se sav zanio. Nije se predomišljao, samo je pogledao na zatvorena vrata, naglo zgrabio jednu i turio je u džep.

AMERIČKI MILIJUNAŠ ROCKEFELLER
sa svojom praunučadi

— Jedna cigareta — pomislio je u sebi. — Prva krađa u mom životu. No to i nije upravo krađa, zato je tu, da se zapali. Ja je ne ću zapaliti, nego ću je odnijeti kući i tamo je popušiti.

Vrata se otvoriše i domaćin vesela lica pozove druga na večeru. Večera je bila izvanredna. Gost je od svačega tri puta vadio, iako se mnogo stidio.

— A sad hajdemo u salom — reče advokat, kad su s večerom bili gotovi. — Tamo ćemo popiti crnu kavu.

Kad su se izvalili u udobne fotelje, gost je vidio, kako domaćin ukočeno gleda u pribor za cigarete, i činilo mu se, da je primijetio, da je jedne cigarete nestalo.

— Pušiš li? — upita ga domaćin.

— Hvala... pušim... — promrmlja gost.

— **Izvoli.**

Činovnik drščućom rukom izvuče jednu i brzo zapali... Zatim su pili vina i crnu kavu.

— Do viđenja kod mene! — oprostio se gost oko ponoći od svoga druga. A kad se našao sam u mračnoj ulici, počeo je da se pesnicom udara po glavi.

— Primijetio je! Zna! Propast ću u zemlju od stida. Sigurno je onda pripremio sve. Nije bilo ni dima u sobi, ni pepela u pepeoniku, dakle ja sam je uzeo. Ukrao sam!

(Svršetak na strani 646.)

SAMOUKI REZBAR

NAPISAO DON MILJENKO RADUNIĆ

Nema sumnje, da je naš narod od prirode nadaren sa mnogo lijepa umijeća. Mnogi su zaslužni Hrvati niknuli neposredno iz naših sela. Ipak se po tim selima još uvijek krije izvanrednih talenata, koji redovito ostaju zakopani i nepoznati. Tek rijetko uspije, da se po koji otkrije i do prave visine izradi svoje sposobnosti. I Meštrovića je puki slučaj iznio i uzdigao ga do svjetskog kipara.

Dalmacija u tome prednjači, jer i priroda utječe na duševni razvitak čovjeka i na razvoj njegova karaktera. Tu naš seljak živi na brdinama, diše oštri gorski zrak i pogledom svojim kruži na daleko. Magluština ne priječi mu vidika. Stoga nije čudo, da se u takvom ambijentu nađe više nadarenih ljudi, koji bi u povoljnom slučaju bili kadri doprinijeti i veći obol našoj kulturi.

Ovoga časa bit će govora jedino o Ivanu Domazetu, samouku rezbaru. Rodom je iz zabitnog sela Zelova (Dalmacija), koje se uvuklo uz Svilaju preko 800 m nad morem. Čovjek je već u poodmakloj dobi (57 godina), a tek zadnje vrijeme proširio se njegov glas kao vrsna rezbara. Škola nije prošao nikakvih, niti pučke, a ipak njegovi radovi odaju nesamo izvanrednu strpljivost, nego i zamjernu inteligenciju.

Već odavna je on kao čoban po Svilaji počeo diljati svojim nožićem, koji mu je i danas ostao kao glavni alat. S početka je možda bezciljno rezao, ali malo po malo pravio je razne figure osobito poljsko cvijeće, lišće od stabala, poznate životinje i slično. Zadnje vrijeme imao je prigode, da se upozna sa starohrvatskom ornamentikom, i danas nju većinom na drvo prenosi.

Do sada je izradio bezbroj stvari. Kad bi se sve to moglo sakupiti, dalo bi se prirediti lijepu izložbu jednog samoukog rezbara našega brđanina. Izradio je mnogo kutija za cigarete i doza za duhan. Jednu je dapače poklonio i Nj. Vel. Kralju i dobio od njega odlikovanje (i 100 dvorskih cigareta!). Izrađuje i druge kutije bilo koga

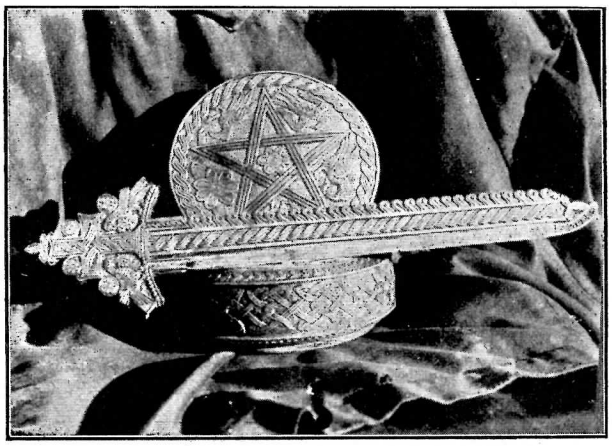

OKRUGLA KUTIJA I NOŽ ZA REZANJE PAPIRA

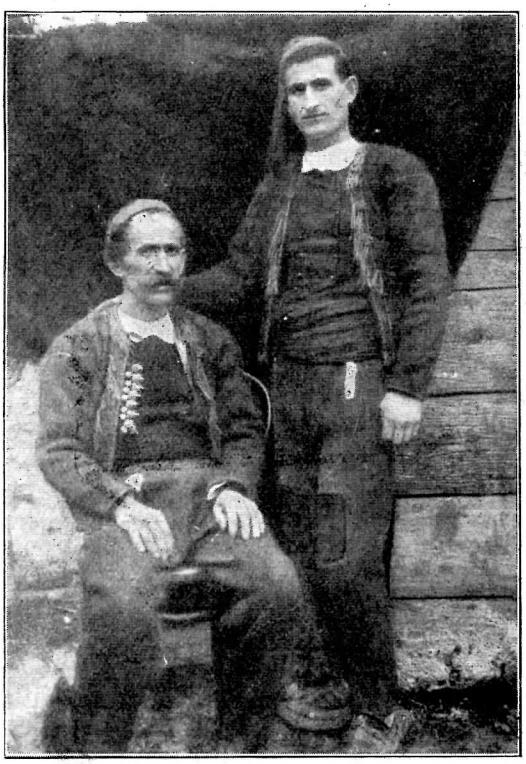

SAMOUKI REZBAR IVAN DOMAŽET SA SVOJIM SINOM

oblika. Osobito se ističe ovakva kutija i nož za rezanje papira vlasništvo dra Vidića u Sinju. Na poklopcu kutije detaljno je izradio pleterni ukras sa krstionice sv. Ivana u Splitu, a nožem bi se svatko mogao ponositi na svome pisaćem stolu.

Posebno lijepi dojam pružaju okviri, što ih izrađuje, kako se to vidi i na našim fotografijama. Okvir sa Mahnićevom slikom upravo je majstorski izvezen starohrvatskim pletenicama u najsitnije detalje. Na gornjem dijelu izrađen je križ iz crkve kneza Mutimira, nađen u Uzdolju kod Knina. Vide se i dvije ptice, koje slikovito prikazuju primanje sv. Pričesti. Ptica u ono doba označuje dušu, a grožđe Presv. Krv Isusovu. Sve skupa simbol Euharistije, kojom je biskup Mahnić bio duboko prožet, i križ, koji je herojski snosio. Križ počiva na »Hrvatskoj Straži«, kojom je Mahnić stražio nad Hrvatskom i odlučno je branio od framasonske najezde, austrijskog imperijalizma i talijanske megalomanije. Sa strane među pletenicama vidi se »Svećenička Zajednica«, u koliko je Mahnić bio osnivač svećeničke organizacije, a s druge strane »Luč« kao najvjerniji simbol ovoga »đačkog biskupa«.

Drugi je okvir izrađen u duhu Nekrvne Žrtve u skladu sa slikom, koja prikazuje uspomenu Mlade Mise. Na gornjem dijelu izradio je misne embleme: hostiju, kalež, misal i štolu, a sve je to

„TVORNICA“ LULA U ZELOVU

MAJSTOR IZ ZELOVA SPREMANZA „DERNEK“

okruženo pšenicom i vinovom lozom. Anđeli sa strane drže vrpcu sa natpisom: »Ti si svećenik u vijeke . . .« Krajne praznine ispunjene su ljiljanima. U donjem uglu nalazi se Janje Božje i s druge strane ptica Pelikan. Pobočne strane okvira ispunjaju opet posebne pletenice, a rubovi

OKVIR SA SLIKOM

svršavaju sa zavijenim crtama t. zv. rakovicama iz doba stare hrvatske ornamentike.

Velika je zasluga ovoga samoukog rezbara, što on danas svojim nožićem uspješno popularizira starohrvatsku umjetnost pleterne ornamentike, koja se kao zaboravila. Ova vrst naše narodne umjetnosti ipak je dokaz, da su Hrvati i u najstarije barbarsko doba imali smisla za duhovne vrednote. Da su oni tada živili u povoljnijim prilikama, sigurno bi se ova prirodna nadarenost bila ispoljila u višem i savršenijem stupnju dotjeranih kipova i savršenih reljefa.

Osim Ivana Domazeta u ovom malom selu ima i drugih, koji su nadareni za razna umijeća.

Tako je Zelovo na daleko poznato kao »tvornica« z e m l j a n i h lula, valjda jedina u našoj državi. S njima se izravno služi Bosna i Hercegovina, a i druge pokrajine. Nijesu to kakve velike zgrade sa visokim dimnjacima, nego priproste seljačke kuće bez ikakvih tvorničkih oznaka. Naša slika prikazuje cijeli postupak pravljenja lula.

Osim lula oni izrađuju razne drvene proizvode kao diple, gusle, razne svirale, pa svakovrsne kamiše, štapiće i slično, kako se to i na slici vidi okolo staroga majstora, koji se za sajam Velike Gospe brižno opskrbio.

Šteta je jedino, što su nesložni. Kad bi oni imali zadrugarske svijesti, sigurno bi se na Zelovu osnovala valjda jedina lularska zadruga.

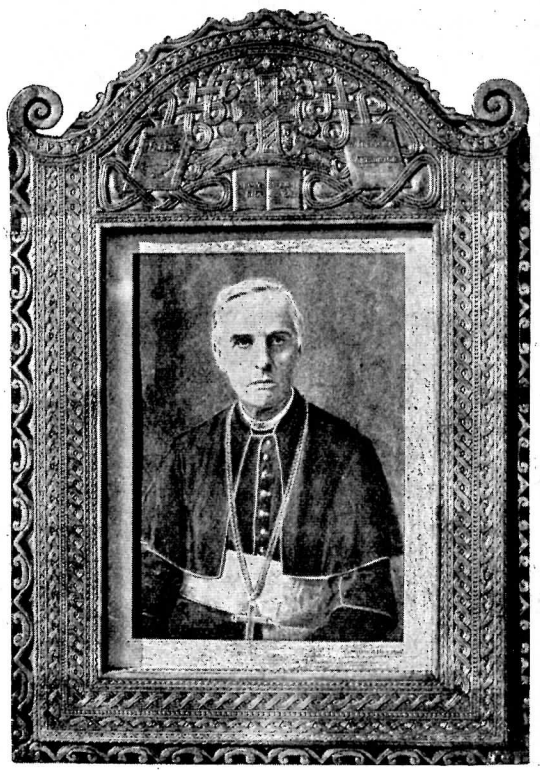

OKVIR SA SLIKOM BISKUPA MAHNIĆA

U PIVNICI

ČEŠKI NAPISALA RUŽENA SVOBODOVA

PREVEO ANTE ŠIMČIK

Prije no je otputovala na ladanje, mati je svojim dvjema curicama za rastanak pripovijedala o staru dobru gospodinu, koji je s najvećom opreznošću hodao po stazama, da ne bi pogazio buba, i koji je vrlo karao dječake, kad su trgali smrzli šipak, jer ga uzimaju ptičicama. Rekla im je to na rastanku, da bi ih oplemenila, da bi što lijepo upamtile i da se mirno vladaju, dok se ona ne vrati.

Tata je bio u vojsci, mati je otputovala, a djevojčice ostadoše same u velikoj sobi. Uveče zaspaše lako, ali noću ih samoća probudi i ne dade im zadrijemati.

Šestgodišnja Ratka makne se u maminu krevetu, a desetgodišnja Mlada, koja je dugo već bdjela, čuje to. Mlada, premda starija, vrlo se bojala. Mala Ratka bila je srčana i nije se bojala ničega.

— Ratka, — začu se žalostan glas iz Mladina kreveca, — spavaš li?

— Ne spavam! — odgovori Ratka s hrabrom odsječitosti.

— Ratka — zamoli bojažljivo Mlada, — molim te, upali svijetlo!

Ratka sklizne se na kraj postelje i odvrne puce od električnoga svijetla.

Sad je bilo svijetlo. Ratka opazi, da je Mlada navukla perinu preko glave i da joj zato glas zvuči onako prigušeno.

— Ratka, — zajeca opet glas pod perinom, — mene je strah, hodi k meni leći!

Ratka uze u naramak pokrivač, dovuče za sobom perinu i uskoči k Mladi u krevetac.

Potraja čas, dok se nije potrpala, dok se nije ugnijezdila, dok nije našla mjestašce kraj bojažljive sestre.

Tek se malo smirila, a Mlada pomoli glavu ispod perine; opazi, da je svijetlo i zakamka:

— Ratka, ko će ugasiti?

Ratka iskoči bosonoga, dotrča k pucetu od električnoga svijetla, utrne, u mraku natrapa na Mladin krevet i uvre se u nj.

Mlada ne osta dugo mirna nego opet zaskomrači:

— Ratka, idi u kuhinju, je li već jutro?

Ratka skoči iznova, nađe puce, nažge svijetlo i srčano otvori vrata, koja vode u predsoblje. Tek na pragu malo se lecne. Nešta je zaštropotalo. Ratka skoči u ložnicu i zatvori hitro vrata.

— Šta je bilo? — upita nemirno Mlada.

— Čula sam, kako je skočio miš na dasku za glačanje, — odgovori žustro Ratka, — pa nijesam išla!

I vratila se u krevet Mladin. Zeble su je noge, pa se htjela ugrijati.

— Nemoj me više nikamo slati, zima mi je! — reče svojim djetinje srčanim načinom.

— Ratka, šta ćemo raditi sjutra, kad mame nema doma? — upita Mlada.

— Ja ću vesti! — odgovori Ratka bez razmišljanja.

— Vesti možeš, kad bude mama doma! Ja bih htjela raditi nešta sasvim drugo, što ne možemo raditi drugda!

— A ja ću vesti, da se mama raduje, kad dođe.

Mlada zamrnda nezadovoljno. Onda su obje sestre dugo mučale.

— Mladice, ja sam juče kupila slastica kod jako velikoga slastičara, ali jako velikoga slastičara, pa mi je bilo zlo, pa sam pojela naranču!

— Ratka, voliš li jesti krastavce?

— Volim!

— U pivnici, kažu, ima veliko bure krastavaca, vele, da ima još samo na dnu. Hajdmo sjutra po krastavce!

— Pa hajdmo sjutra po krastavce, to nije ništa zlo!

Po tome razgovoru sestrice zaspaše.

Ujutro obađe ih teta i dovede malu Evicu. Evica je donijela lutku, igrale su se sve zajedno i izlet u pivnicu bude odgođen.

Ali poslije objeda, kad je sluškinja prala suđe, skide Mlada tiho ključ sa zida i obje se izgubiše po starim izlomljenim stubama u pivnicu.

Otvore pivnicu. Bilo je na njoj neznatno okance i prvi čas nijesu razbirale ništa.

— Trebala si svijeću i žigice! — reče Mlada.

— To bi nas odalo! — prigovori mudro Ratka.

— Ali kad se ja bojim, a i bureta možda ne ćemo naći!

— Čekaj onda na vratima, ja idem tražiti bure, pa kad ga nađem, doći ću po te!

Malešna Ratka razigri ruke, kao kad se djeca igraju slijepoga miša, i iščezne u mraku.

— Jesi li našla bure? — zvala je sjetno Mladica.

— Nijesam još. Tu je celer, tu je krumpir, a evo i bureta!

Zatim se vrati po Mladu. Starija sestra uhvati grčevito ruku Ratkinu i dotičući se oprezno poda od opeke približavale su se obje buretu.

Ratka se nadnese nad bure i pruži ruku na dno. Bure je bilo duboko i prstići su joj mahali po uzduhu.

— Mladice, pokušaj, bi li ti dohvatila!

Mlada se nagne nad bure nastojeći dosegnuti dno, ali joj je bio jalov trud.

— Znaš šta, Mladice, — svjetova je Ratka, — stani na obruč i nagni se preko ruba, pa ćeš jamačno dosegnuti!

Četiri knjige 20 Din — Osam knjiga 40 Din — Dvanaest knjiga 140 Din

Svatko, tko čita „Obitelj“ treba da se odluči za 12 knjiga

Dobivaju ih jeronimski članovi i naši pretplatnici kod Jeronimskoga Književnoga Društva u Zagrebu

Mlada se uzvere na bure, nagne se u polovini preko ruba posude i — živjela! — ruka joj nađe naslagu krastavaca.

— Evo ih! — klikne radosno, ali u isti čas, možda jer je htjela zagrabiti sa dna, noge joj poletješe uvis i Mladica je stajala na glavi u sudu s krastavcima; nije se vidjelo drugo do li njene bespomoćne, postidene cipelice.

Da je Ratka utonula u krastavcima, bila bi se na glavi nastajala. Mladica bi bila istrčala vičući iz pivnice i dozivala ljude. No šestgodišnju Ratku nije trebalo učiti. Optrča hitro bure s protivne strane, upre se u nj iz petnih žila i izruči iz njega rasolom pokvašenu sestru i sve krastavce.

Mladina glava, okupana u rasolu, bješe nalik na vodenjakovu glavu. Stresala se i prskala vodu na sve strane.

Sve se to odigralo, a da nijedna nije ni riječi progovorila.

Ratka se nije starala za sestru. Čučnula je i kupila krastavce, koji su se opepelili u pijesku.

Mladica se otresala i onda priteče k sestrici.

— Nemoj sama pojesti. Misli i na me! Ja sam za njih pala u bure!

Ratka nakupi krilo krastavaca.

— Hodi, sjest ćemo na škrinju od krumpira pa ćemo založiti!

Sestre sjedoše jedna do druge na korun. Ratka utre svaki krastavac pomnjivo o suknju, prije no je pružila Mladici, ali im je svejedno pucao pijesak med zubima.

— Ti deset, ja deset! — odbroji Ratka pravedno.

— Ti devet, ja jedanaest, jer sam starija, — prigovori Mladica, — a k tome sam i pala u bure!

— Dat ću ti, ako ćeš, dvanaest, tebi će biti onda zlo, a meni ne će! — presudi Ratka. — A u buretu bi se bez mene utopila bila!

Sjedjele su na krumpiru mučke i trošile krastavac po krastavac.

Htjele su načiniti nešto neobično, nemoguće, zabranjeno, što im nigda inače ne bi bilo pošlo za rukom osim u maminoj odsutnosti, i učinile su. Bile su veoma zadovoljne.

Kad su zgrizle sve krastavce, osoviše bure, zaključaše pivnicu i stanu uzlaziti po stubama. Ratka bistro pomirisa nosom.

— Mladice, udaraš po rasolu, a i iz kose ti još curi!

Odlučiše, da će Ratka naliti Mladi na glavu tri limenice vode i da će splahnuti s nje sav zapah po kvasini? Trebalo je to učiniti u kupaonici. No tek što se u njoj zatvoriše, zazvoni tri puta. Mama se vratila. Sestre protrnuše od straha i izađoše plašljivo iz kupaonice.

Mama uđe u predsoblje i ogleda se razočarano. Njene curice nijesu je dočekale s burnom vikom kao inače. Stisle su se za ormarom i izrekle svoje »ljubim ruke« bez oduševljenja.

Mama se prepade za njihovo zdravlje.

— Da vam nije štogod, djeco? — upita ih uznemireno prikleknuvši k njima i grleći ih.

Mladica se izmicala od njenih nježnosti. Mama najednoč osjeti kiseli zapah, vlažnu h a l j i n u, mokru kosu Mladičinu.

— Šta ti se dogodilo?

Mladica šuti.

— Šta joj je bilo, Ratka! Reci mi ti!

— Ja ne ću tužiti, neka kaže sama!

— Reci! — privoli Mladica natmurena.

— Ali obećaj nam, da nas ne ćeš kazniti i da se ne ćeš rasrditi na nas! — uvjetova Ratka mami.

— Dok čujem, šta je bilo!

— Htjele smo raditi nešta, što nam ti ne bi dopus

— Pa šta ste radile?

— Išle smo u podrum po krastavce, Mlada je pala u bure i namočila je kosu u rasolu.

— Pa kako je izašla iz bureta?

— Ja sam bure izvrnula i Mlada je izašla van! — odreza kao s nokta Ratka.

— A onda šta je bilo?

— Pokupila sam krastavce iz pijeska i pojele smo ih.

— Sve?

— Sve!

Mami padoše ruke, koliko se prepala, ali se nije rasrdila, niti je djecu kaznila, jer nijesu lagale. Ali je potrajalo tjedan dana, dok ih nije izliječila, kako su se pokvarile krastavcima, i svaki su joj dan morale obećavati, da više nikad ne će zaželjeti, da rade u njenoj odsutnosti nešto, što im mama ne bi dala.

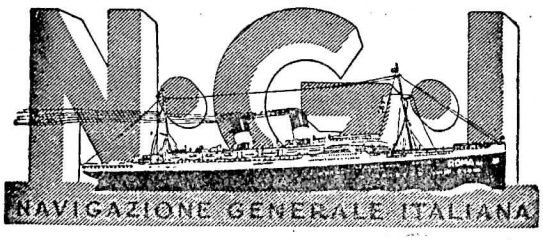

ZAGREB, ZRINJSKI TRG 16
Brzojavi: NAVIGAZION — Telefon 50-28

Najpovoljnije pruge:
Genova-Sjeverna Amerika: S|S „Roma" 25. septembra. M|S „Augustus" 9. oktobra, S|S „Roma" 27. oktobra. **Genova-Južna Amerika:** S|S „Duilio" 29. septembra, S|S „Giulio Cesare" 22. oktobra. — **Genova-Srednja Amerika-Južni Pacifik:** S|S „Colombo" 14. oktobra, M|S „Virgilio" 10. novembra. — **Genova-Australija:** M|S „Viminale" 1. oktobra, M|S „Romolo" 1. decembra. — Genova-Brazil 11, Genova-Uruguay i Argentina samo 14 dana.
N. G. I. zastupa: Društvo „SITMAR". Pruge iz Genove za **Egipat, Palestinu, Grčku i Carigrad.**
N. G. I. zastupa: Društvo „SAN MARCO". Pruge: Dva puta nedjeljno **Venezia-Trieste-Split-Dubrovnik** i obratno. Dnevna pruga **Fiume-Ancona.** Četrnaestdnevna pruga **Venezia - Trieste-Ancona - Bari-Brindisi-Rodi-Leros-Smirna.**

PADOVANSKE SVEČANOSTI za vrijeme proslave obljetnice SV. ANTUNA: N. G. I. i sva njegova podzastupstva u svim većim mjestima Jugoslavije davaju upute i organiziraju izlete i hodočašća u Padovu.

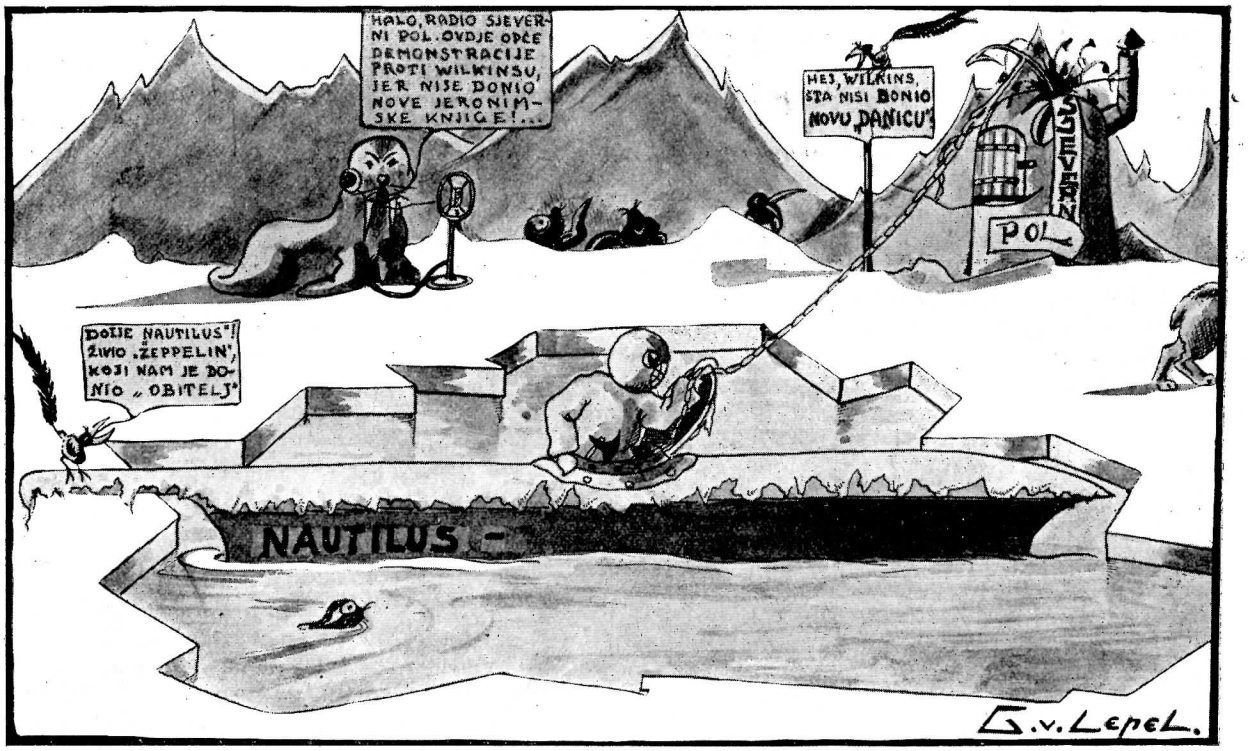

OVAKO SEBI ZAMIŠLJA NAŠ SLIKAR KRAH EKSPEDICIJE PODMORNICE „NAUTILUS" NA SJEVERNI POL

CIGARETA

(Svršetak sa strane 641)

II.

Točno poslije osam dana, objavio je advokat svoj posjet. Njegov drug imao je skromno namješten stan. Sve je bilo tamno, izvještačeno i otrcano.

— Da te i ja malo poslužim sa vinom — izvinjavao se domaćin. — Oprosti, odmah ću se povratiti.

I on ode u susjednu sobu, ali ne da donese već pripremljenu bocu sa vinom, nego je počeo da gleda kroz ključanicu... Nabavio je nekoliko cigareta i stavio ih na sto. Možda će... možda će mu gost vratiti zajam i strpati jednu u džep. Ali se advokat nije ni maknuo. Sjedio je na stolici i gledao slike na zidu.

OBITELJ JOSIPA DASOVIĆA IZ KOPRIVNICE
(Za natječaj obiteljskih slika br. 90.)

Domaćin unese vino.

— Na zdravlje! Živio!

— Imam jednu kutiju cigareta — reče domaćin bojažljivo i izvuče jednu ladicu. — Meni su i suviše fine. Dobio sam ih u kancelariji. — I on stavi kutiju na stol.

— Da ih kupim? Vrlo rado.

— Šta govoriš! Valjda ne misliš... Dobio sam ih na poklon. Učinit ćeš mi zadovoljstvo, ako ih uzmeš na dar.

— Pa onda ipak...

— Ni riječi o tom...

Pogledaše jedno drugome u oči. Činovniku se činilo, da je u prijateljevim očima vidio prijekor za onu ukradenu cigaretu.

— Najbolje bi bilo, da mu kažem sve — pomisli on. Ali nije mogao ništa da kaže.

Naredne nedjelje opet je nekako nabavio raznih finih cigareta i odnio ih prijatelju na poklon tumačeći da ih je i on primio na dar i da su za njega i suviše fine...

— Čime ću da ti to vratim? — branio se advokat, kad je već morao i treću kutiju da primi.

Kad je Frano donio i četvrtu kutiju, došao je ujedno i da se oprosti od starog druga.

— Tražio sam premještaj — reče — znaš, veća je varoš, veća najamnina... Možda ću se i oženiti...

— Sad ti ostajem vječiti dužnik — govorio je advokat — jer ti se ne ću moći tako lako da odužim...

— Kakav dužnik! — gunđao je u sebi činovnik. — Nema na svijetu toliko kutija sa cigaretama, s kojima bi se jedna jedina ukradena cigareta mogla nadoknaditi.

Krasna nova crkva u srednjem Srijemu

Napisao Dr Josip Andrić

U geografskom (zemljopisnom) središtu Srijema leži mjesto Šid, trgovište uz glavnu željezničku prugu između Zagreba i Beograda. U tom su mjestu stanovnici Hrvati, Srbi, Rusini i Slovaci, a po vjeri rimokatolici, grkokatolici, pravoslavni i protestanti. Dosada postoje u Šidu tri crkve: rusinska, grkokatolička, srpska pravoslavna i protestantska slovačka. Samo rimokatolici, koji su u većini Hrvati, nisu dosad imali svoje crkve, nego potpadaju pod župu Gibarac, malo selo udaljeno 4 kilometra od Šida, te se za šidske rimokatolike služba Božja obavljala u šidskoj grkokatoličkoj crkvi.

Posve je naravno, da su šidski Hrvati rimokatolici odvajkada gojili želju, da se u Šidu podigne i rimokatolička crkva. Bilo ih je premalo, te se ta želja nije mogla prije ostvariti. Za gradnju se crkve traži mnogo novčanih sredstava, a tih nije bilo. Ali prije kojih 25 godina ipak je poduzeta akcija, da se saberu sredstva potrebna za gradnju te crkve. Išlo je polako i teško. Nabavljeno je zemljište, načinjen je nacrt, priređivane su razne priredbe s ciljem, da se pomogne to nada sve uzvišeno nastojanje. Sve je lijepo napredovalo,

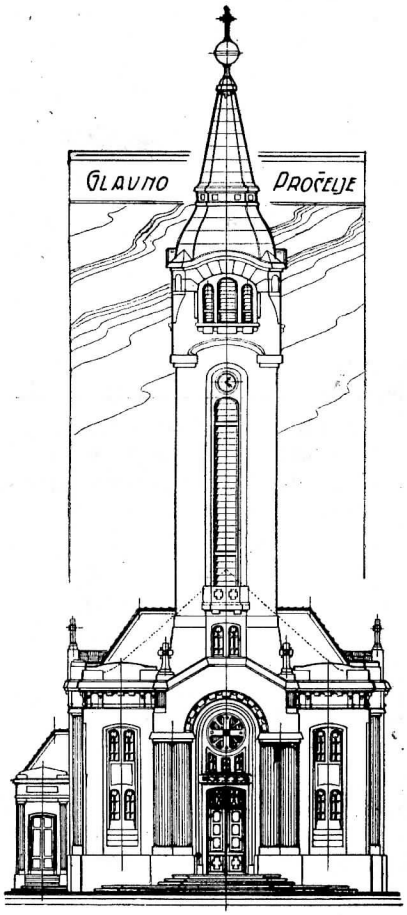

PROČELJE ŠIDSKE CRKVE

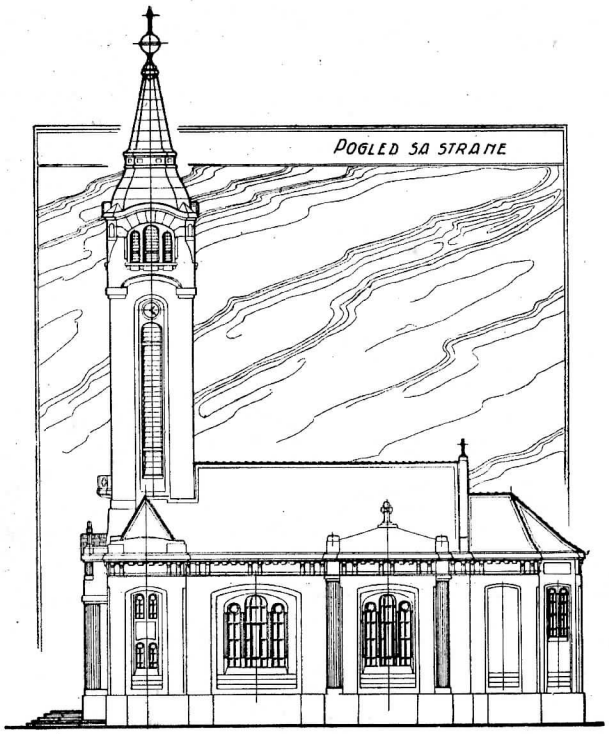

NACRT NOVE CRKVE U ŠIDU

Izradio Ing. Funtak

kad je najednom svjetski rat sve opet potisnuo u nedogled. Prvi pregaoci, među kojima su bili odvjetnik dr Franjo Horvat, trgovac Fabijan Miheli, klobučar Ivan Brindl i klobučar Antun Blažeković, vodili su akciju za gradnju šidske crkve s velikom ljubavlju i uspjehom, ali od njih je tek posljednjem dano, da živ dočeka ostvarenje toliko žuđene crkve.

Nakon svjetskoga rata pala je promjenom valute vrijednost onog novca, koji je do tog vremena bio sabran. Trebalo je tako reći započeti iznova. I doista je prije nekoliko godina obnovljena akcija za gradnju crkve, te je toj akciji stavljen na čelo odbor pod predsjedništvom odličnoga građanina g. Josipa Kellera. U odboru su se s velikim marom prihvatili posla gg. Josip Šuk, Stjepan Zavorski, Stokić, Hinko Piussy i drugi, te je i postignuto to, da su se šidski rimokatolici obvezali uplaćivati 60 dinara godišnje za gradnju crkve. A kad je na Tijelovo g. 1930. na skupštini šidskih rimokatolika zaključeno, da se pristupi gradnji crkve, sabrano je u 4 dana prinosa u iznosu od 106.000 dinara. Za cijelu je stvar pokazao veliko zanimanje i preuzv. g. biskup dr Antun Akšamović, koji je dao načiniti nov nacrt za gradnju crkve i podupro nastojanje za gradnju šidske crkve velikim novčanim prinosom. Tako je s Božjom pomoću 14. rujna o. g. započela gradnja crkve, koja će stajati do pola milijuna dinara. Danas dne 4. listopada bit će svečani blagoslov temeljnoga kamena, a obavit će ga sam preuzv. g. biskup dr Akšamović, da tako bude istaknuta važnost ove crkve za cijeli ovaj kraj, koji će se listom radovati, kad crkva bude za godinu dana dovršena. Ljepotom će svojom biti ures Šidu, a važnošću ponos cijele okolice.

PROSLAVA EFEŠKOGA KONCILA

Ove se godine navršilo 1500 godina, kako je u gradu Efesu u Maloj Aziji održan jedan od najvažnijih crkvenih sabora, na kojem je svečano priznato, da je Djevica Marija Bogorodica, Majka Božja. Papa Pijo XI. izdao je zato jubilarni list, u kojem je istakao važnost toga crkvenoga koncila i naredio da se proslava te 1500. godišnjice što svečanije proslavi i u Rimu i po cijelome katoličkome svijetu. Doista su tijekom ove godine, osobito u ljetnim mjesecima, održane na sve strane velike proslave efeškoga koncila. Spominjemo samo, da je na pr. u Jerusalemu bila svečana proslava toga jubileja 29. lipnja u benediktinskoj bazilici Smrti Majke Božje na Sionu, gdje će biti podignut i oltar Kraljici Hrvata. (Darovi se za taj oltar šalju na Društvo sv. Jeronima u Zagreb). I u našim su krajevima održane mnoge jubilarne proslave efeškoga koncila, a hrvatski metropolita dr Antun Bauer izdao je okružnicu, kojom je odredio, da se u zagrebačkoj nadbiskupiji po svim župama što svečanije proslavi jubilej efeškoga koncila na današnji dan 4. studenoga. Tom prilikom i mi ovdje ističmo važnost događaja, koji se zbio u Efezu godine 431.

KANONIK J. REYMOND U PARIZU,
ravnatelj katoličkog međunarodnog filmskog ureda

Carigradski patrijarka Nestorije stao je naučavati, da Bl. Djevica Marija nije Majka Božja, jer da Krist nije Bog nego samo čovjek, koji je s Bogom bio u nekoj posebnoj tajanstvenoj vezi. Ta se Nestorijeva nauka protivila svemu, što je kršćanstvo naučavalo, te je dirala u temelje čitave kršćanske vjere. Zato se protiv Nestorija i njegove krive nauke digao velik otpor. On je doduše za se predobio neke biskupe, ali je rimski Papa sazvao koncil u Efez, na kojem se Nestorije nije usudio ni pojaviti, jer je imao ogromnu većinu protiv sebe. Na Duhove 22. lipnja 431. izrekao je efeški koncil osudu Nestorijeve nauke i lišio ga svih crkvenih časti. Ujedno je svečano proglašeno štovanje Bl. Djevice Marije kao Majke Božje i Bogorodice. Efeški je koncil zasijedao do konca srpnja te godine te je na njem i rimski biskup kao nasljednik poglavice apostolskoga sv. Petra priznat stupom vjere i jednim od temeljnih kamenova cijele Crkve. Nestorije je iza toga koncila morao u progonstvo, gdje je napušten od sviju i umro.

Taj događaj slavimo evo danas, taj događaj slavi ove godine cijeli kršćanski svijet. Efeški je koncil jedan od najvažnijih događaja u povijesti Crkve katoličke, jer je jasno formulirao temelje kršćanskoga vjerovanja o Božanstvu Kristovu.

ALAJ SU NAM SLATKE OVE JABUKE!

HRVATSKE PRALJE, PRIZOR PRIKAZIVAN O
po svim većim gra

VELIK USPJEH NA

Naš suradnik g. Marko Soljačić, čiji je roman »Prvi i jedini« u prvom polugodištu izmamio mnogu suzu naših čitateljica (taj je roman nedavno izašao i u Knjižnici Dobrhi Romana u posebnoj knjizi), stvorio je lirsko-dramatsko pjesničko djelo »Sveta misa«, koja se lane prigodom euharistijskoga kongresa s velikim uspjehom izvodila u Narodnom Kazalištu u Zagrebu. Sada se sprema izvedba toga djela i u jednom kazalištu u Pragu. To će ujedno biti prva izvedba u glazbenoj obradbi, kako je to djelo komponirao skladatelj Juraj Stahuljak za sola, zbor i orkestar. Iz

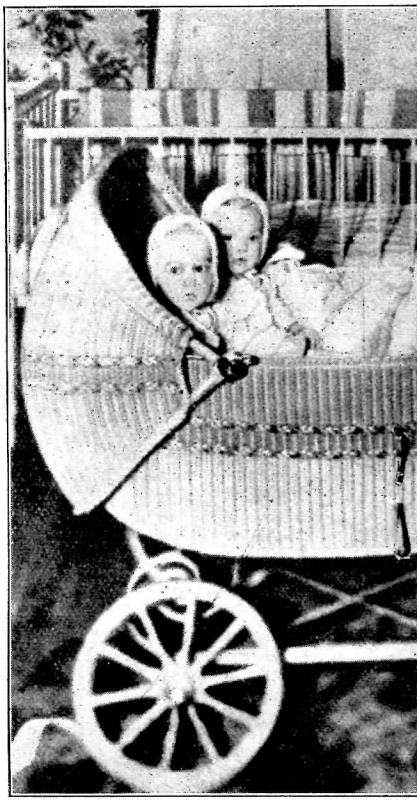

OVAKO VOZI JEDNA SRETNA
U JEDNIM

OD POZNATE RUSKE TRUPE „MODRA PTICA"
gradovima Evrope

AŠEGA SURADNIKA

Praga javljaju, da su predviđene tri izvedbe Soljačićeve »Mise«, i to 6., 8. i 13. prosinca, te da za to djelo vlada velik interes. To je prvo djelo mlade hrvatske katoličke književnosti, koje se izvodi na jednoj pozornici u inozemstvu i to još u Pragu, jednom od glavnih evropskih središta svjetske dramatske i glazbene umjetnosti. I mi s velikom radoznalošću očekujemo daljnje obavijest o toj stvari, te ćemo i našim čitateljima, među kojima je autor romana »Prvi i jedini« stekao vrlo mnogo simpatija, još potanje o tom referirati. I o samoj izvedbi u Pragu donijet ćemo opširniji izvještaj.

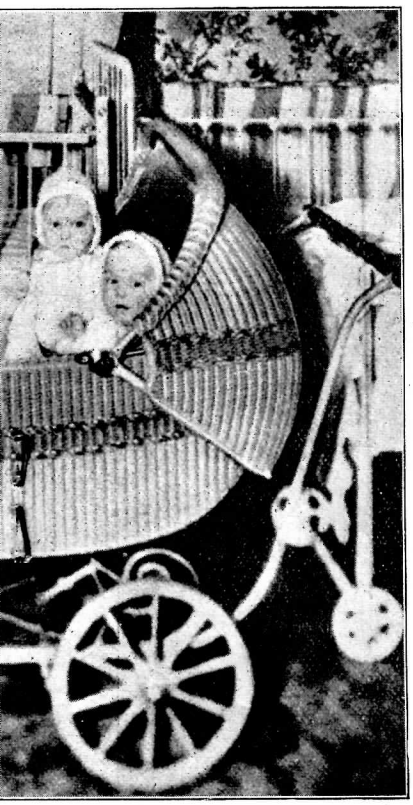

NA MAJKA SVOJE ČETVORKE
IM KOLIMA

KATOLIČKI FILMSKI KONGRES U PARIZU

Nijedan narod nije proveo dosad toliku propagandu i akciju za film i kino na katoličkom polju, kao što su to Francuzi. I Nijemci i Talijani, i Česi i Poljaci i drugi narodi provode katoličku kinematografsku akciju, ali Francuzi nose prvenstvo. Na čelo se francuske katoličke kinematografske akcije stavio energični i poduzetni kanonik Josip Reymond u Parizu. Njegova je zasluga, da se u Francuskoj već četiri godine zaredom održavaju katolički filmski kongresi, da u Parizu postoji katolička kino-centrala, da se izdaje katolički filmski časopis »Dossiers du Cinema«, koji je proširio svoje djelovanje i na radiofoniju.

Prošlih je dana od 21. do 25. rujna održan u Parizu četvrti francuski katolički filmski kongres, kojemu je predsijedao sam pariški nadbiskup kardinal Verdier. Duša je kongresa dakako bio kanonik Raymond, koji daje ideje, poticaje, te zagrijava i oduševljava i one, koji kraj filmske akcije u katoličkom smjeru još prolaze ravnodušno.

Zasijedanja kongresa bila su u zgradama kolonijalne izložbe. U misijskom je paviljonu održan cijeli niz predavanja o misijskom filmu, te su baš ta predavanja od najveće aktuelnosti bila u neku ruku središte svega kongresa. Druga važna tema ovoga kongresa bilo je pitanje o zvučnome filmu (tonfilmu), s kojim treba i te kako računati. Treća je vrlo zanimiva tema kongresa bilo pitanje o filmu uske širine. U Francuskoj su u tom pogledu najviše rašireni filmovi od 9½ mm (Pathé Baby) i filmovi od 17 mm (Pathé Rural). Ostale reducirane širine filmova, kao što su na pr. filmovi od 16 mm (Kodak), dolaze u toj općoj filmskoj akciji manje do izražaja, nego su ograničeni na amaterske krugove.

Značenje francuske katoličke kinematografske akcije pokazuje i to, što je od međunarodnih katoličkih kinematografskih kongresa Francuzima povjeren međunarodni katolički kinematografski ured, kojemu stoji na čelu kanonik Raymond. A Nijemci vode predsjedništvo međunarodnoga katoličkoga filmskoga saveza po dru Ernstu, direktoru najvećega njemačkoga katoličkoga filmskoga poduzeća Leo-film u Münchenu, koje se polako ali sigurno razvija u filmsko poduzeće velikoga značenja. Baš nedavno dovršen je jedan tonfilm toga poduzeća, za koji novinstvo veli, da mu malo ima premaca među svim dosadašnjim tonfilmovima i Evrope i Amerike. Do zgode donijet ćemo u našem listu o tom i više.

DR ERNST IZ MÜNCHENA,
ravnatelj njemačkoga katoličkoga filmskoga pothvata Leo-film

RUSINI U BARANJI

U SVETOJ I PROKLETOJ ZEMLJI

Putopis iz Palestine — Napisao
Dr Josip Andrić *(Nastavak)*

ODLAZAK IZ JUDEJE.

Sedmoga dana našega boravka u Svetoj Zemlji krenusmo u rano jutro iz Jerusalema put Nazareta. Staru smo Judeju prošli i razgledali u šest dana, a sad je trebalo još da obiđemo i Galileju, užu domaju Kristovu, u kojoj je on cijeli gotovo vijek svoj proživio i u kojoj je najviše naučavao.

Na putu iz Judeje prema sjeveru u Galileju trebalo je da prođemo Samariju, koja je Židovima bila tako zazorna, a kojom se Krist poslužio, da pokaže, kako nauka njegova prelazi židovsku uskogrudnost noseći karakter universalnosti, općenitosti.

Put iz Jerusalema vodio nas je preko brda Skopa, koje se prislonilo sjeverno uz Maslinsko brdo. Na Skopu je židovski vojskovođa Tito udario svoj logor, kad je opsijedao Jerusalem. I drugi su osvajači s te strane dolazili prema Jerusalemu, pa i oni, koji su god. 1917. osvojili Jerusalem ispod turske vlasti. Na tom smo se brdu i mi zaustavili, da još jedamput pogledom obuhvatimo taj sveti i prokleti grad. Divan li je u to rano jutro ležao podno nogu naših, obasjan suncem i okružen oblacima, što se nanizaše po obzorju, kao da olovnato-sivu krunu viju nad ispaćenom tom zemljom, koja već devetnaesto stoljeće ispaštava onu krunu, što ju sinovi njeni saviše i staviše na glavu najvećega Patnika. Teško smo se otrgli od divna prizora, kad pojurismo niz brdo, projurismo pored brežuljka Tell el-Fue (brežuljak graha), na kojem je sjedište imao Saul, prvi kralj židovski.

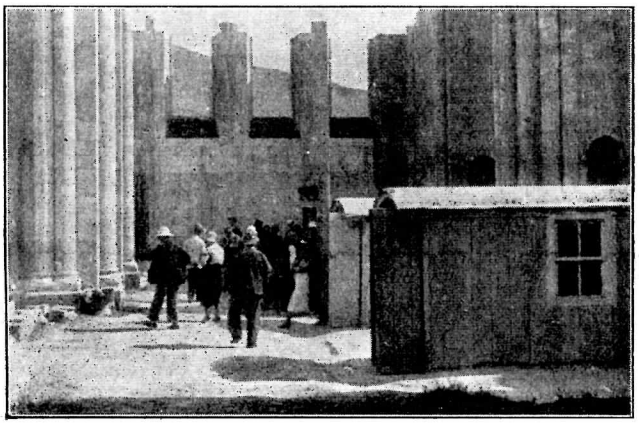

MEĐU ZIDOVIMA NEDOVRŠENE CRKVE KOD JAKOBOVA ZDENCA

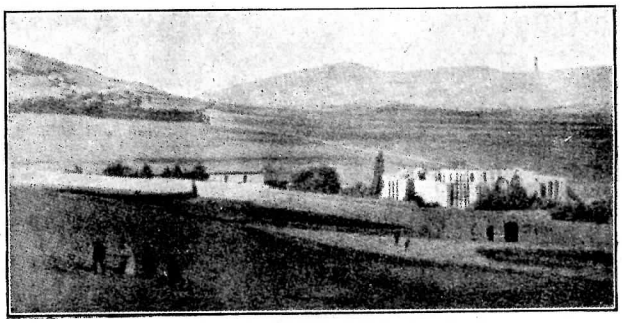

KOD JAKOVLJEVA ZDENCA
Grčki manastir s novom nedovršenom crkvom

Četvrt sata vožnje dalje vodio nas je put kroz muslimansko selo El-Bire, koje broji oko 1.000 stanovnika. Tu je granica Judeje i Samarije. Tu su se hodočasnici, koji su se vraćali sa židovske pashe iz Jerusalema, zaustavljali, da se odmore, prije nego što stupe na tlo omražene im Samarije. Dovle su obično muškarci išli u posebnoj skupini, žene u posebnoj, a tek ovdje bi se muž i žena našli, da dalje nastave put zajedno. Zato predaja uz ovo mjesto veže onu zgodu, kada su Josip i Marija opazili, da im se izgubio dvanaestgodišnji Isus: Josip je mislio, da je dječak s majkom svojom, a ona je mislila, da je s hraniteljem svojim. Odatle su se onda vratili i našli ga u jerusalemskom hramu. Križari su ovo mjesto veoma cijenili, podigli su u njem krasnu crkvu i gostinjac, od kojih se još i danas vide ruševine.

Malo dalje od sela El-Bire nalazi se siromašno seoce Betin, koje broji tek oko 300 stanovnika. Tu je bio nekadanji Bethel (»Božja kuća«), gdje je bilo podignuto zlatno tele, kojemu su se izraelski odmetnici klanjali mjesto Jehovi. Tu je Jakob usnio poznati san o ljestvama, pa su križari podigli »crkvu k Jakobovim ljestvama«, od koje se jedva još vide tragovi. Tu su se naši hodočasnici zaustavili obnavljajući bogata sjećanja na biblijske zgode.

Cvijet iz Svete Zemlje dobiva na spomen, tko daruje bar 10 dinara za oltar Kraljice Hrvata u Jerusalemu. Darovi se šalju na Društvo sv. Jeronima u Zagreb s oznakom, u koju se svrhu šalje novac

NAŠ HODOČASNIK S BEDUINOM
kod Jakobova Zdenca

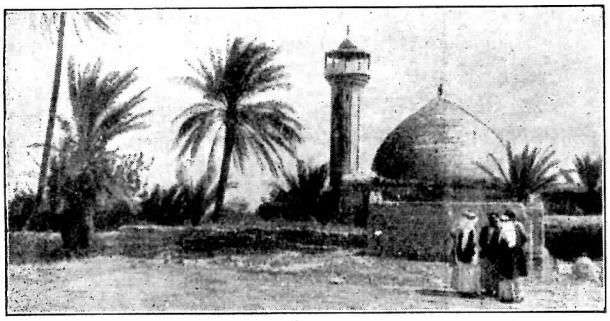

DŽENIN NA GRANICI SAMARIJE I GALILEJE
Džamija načinjena od krščanske crkve

KROZ SAMARIJU.

Nakon sata vožnje automobilima od Jerusalema zaustavismo se kod Jakobova zdenca. Taj se zdenac nalazi u kripti grčke crkve, kojoj zidovi stoje nedovršeni. Crkva i manastir ograđeni su zidom. Kod tog zdenca poveo je Isus razgovor s onom Samaritankom, koja je prva saznala, da je on Mesija. Radi toga je taj zdenac toliko čašćen, a zove se Jakobov, jer se nalazi na zemljištu, koje je patrijarka Jakob kupio. Nedaleko zdenca bio je grad Samarija, nekadanje samaritansko središte.

Čim smo krenuli od Jakobova zdenca, zašli smo u dolinu između brdâ Garizim i Hebal. Na Garizimu su Samaritanci imali svoj hram, koji je bio neki prkos-hram prema jerusalemskom, iz kojega su ih Židovi bili isključili. Godine 129. prije Krista im je hram razoren. Na mjestu njegovu sagrađena je oko 500 godina poslije Krista crkva posvećena Majci Božjoj, ali je bijesni Samaritanci za jednog protukršćanskog progona unište. Za vrijeme križara brojili su Samaritanci samo još 1000 duša, a danas su pali na 170. Oni još i sad svake godine slave pashu na Garizimu žrtvujući janje. Sjedište im je u gradu Napluzi, nekadanjem Sihemu, gdje imadu jadnu sinagogu. Tu ima i nekoliko lijepih mošeja, zatim 2 katoličk crkve i misijski dom.

Jedanaest kilometara od Napluse nalazi se siromašno muhamedansko selo Sebastie, u kojem je za vrijeme križara bila podignuta krasna crkva u čast sv. Ivana, a danas je na njenu mjestu mošeja. Tridesetak kilometara vozili smo se još kroz Samariju, prošli kroz mjestance Dženin, koje broji 1.300 stanovnika i u kojem je također od jedne kršćanske crkve načinjena mošeja, i našli se tu na granici Galileje, koja se pred nama otvorila širokom i plodnom kotlinom Esdrelon.

NA BRDU TABORU.

U sjeveroistočnom dijelu Esdrelonske ravnice diže se čunkovito brdo Tabor, na kojem se Krist preobrazio pred svojim apostolima Petrom, Ivanom i Andrijom. Na to smo se brdo uspeli opasnom automobilskom vožnjom po uskim i strmim serpentinama. Na tom je brdu već carica sv. Jelena podigla crkvu u čast Spasitelju, a god. 570. nalazile su se tu već tri crkve na spomen onih triju sjenica, što su ih kod preobraženja Kristova apostoli htjeli podići. U doba križara podignuta je nova crkva sa tri lađe i uz nju samostan. Na ruševinama te križarske crkve podignuta je iza svjetskoga rata veličanstvena nova bazilika, koja se ubraja među najljepše crkve, što smo ih u Palestini uopće vidjeli.

Uz crkvu je franjevački gostinjac, u kojem smo nakon naporne vožnje iz Jerusalema dovle s velikim tekom blagovali, a onda se odmorili nekoliko sati razgledavajući s brda cijelu okolicu, na koju se s Tabora pruža na sve strane divan pogled. Boravak na tom brdu ubrajam među najljepše časove, što smo ih uopće imali za cijeloga putovanja po Svetoj Zemlji.

Bilo je u pol tri sata poslije podne, kad smo se opet skupili oko naših automobila, da siđemo s Tabora i nastavimo put prema Nazaretu. Tri su se naša suputnika bila izgubila te smo ih uzalud tražili i čekali. Napokon se ispostavilo, da su krenuli pješke sa Tabora. Držali su to sigurnijim nego vožnju autom po onoj uskoj i strmoj cesti, s koje se pred koju godinu doista strovalio jedan auto.

(Nastavit će se.)

Sve slike foto „Obitelj“

RAZGLEDAVANJE OKOLICE SA TABORA

DOLAZAK NADB. RODIĆA NA TABOR
U pozadini nova bazilika

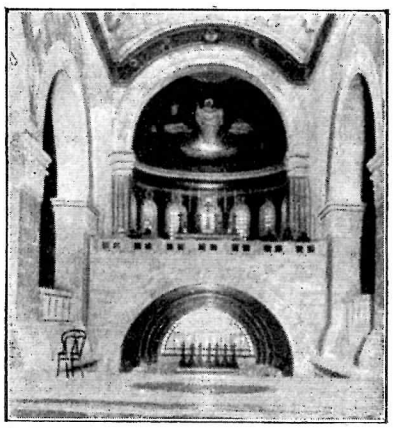

UNUTRAŠNJOST BAZILIKE NA TABORU

IZ ZBIRKE DJEČJIH PJESAMA OD BOŽIDARA ŠIROLE

GORI VATRO

ANDANTE

PJEV :

KLAVIR :

mf

Gori, vatro, gorcem, eto babe kolcem. Gori, eto

p subito pp p pp p

vatro, pla-me-nom, babe ka-me-nom. Gori, vatro, gori, vatro, gori, vatro, gori, vatro,

p p

gori, gori, gori, gori, gori, vatro, gori, gori, gori, gori, gori, vatro, plamenom

mf f f ff

KUHANJE NA ELEKTRIKU

NAPISALA IVKA MARUŠIĆ

Dosada je bio u gradovima najrašireniji moderni način kuhanja na plin, a u najnovije je vrijeme počelo kuhanje na elektriku zamjenjivati plin. To je i razumljivo, jer su aparati za kuhanje na elektriku vrlo praktični. Električni se štednjak dade postaviti i nasred kuhinje, pa se može k njemu lako prilaziti sa svih strana. — U budućnosti će kuće, u kojima će se na elektricitetu kuhati, grijati i prati, imati posve drugi izgled nego najmodernije savremene građevine. Dimnjaci više ne će biti potrebni, nego će kroz krov voditi samo kanali za ventilaciju.

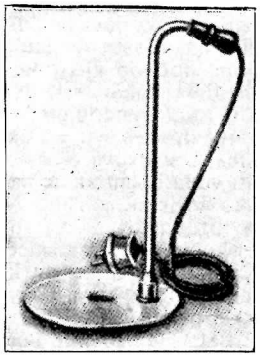

ELEKTRIČNO KUHALO

Od svih električnih aparata za kuhanje najrašireniji su električni lonci i kuhala. Električno se kuhalo sastoji od maloga grijala, koje je zatvoreno u šupljoj metalnoj ploči ili cijevi. Kuhalo se mora najprije staviti u vodu, koju hoćemo grijati, a istom onda prikopčati na struju. Isto se tako mora najprije otkopčati struja, a onda izvaditi iz vode, jer bi inače grijalo izgorjelo. Grijalo se sastoji od smotane žice, kroz koju prolazi struja. Električni metalni lonci obavijeni su djelomično grijalom. I oni se ne smiju prikopčati na struju, prije nego se ne napune vodom barem do onoga mjesta, dokle siže grijalo. To se na loncu lako vidi. U tim se loncima obično drži hrana tako dugo, dok ne zavrije, a onda se stavi u neku škrinju za kuhanje, gdje dalje sama kuha.

Na tom se principu temelje razni aparati za kuhanje na elektricitetu, kao za kavu, čaj i mnogi aparati za grijanje.

Mnogo se upotrebljavaju električne ploče za kuhanje. Na njima se mogu prirediti sva jela. One imaju neki regulator, kojim se može puštati struja za naglo grijanje, dok voda ne zakuha, i kasnije se struja smanji, kad treba da hrana polako dalje kuha. Kad se jednom struja smanji, onda te aparate ne treba više nadzirati, jer nema straha, da će što zagorjeti.

Za one domaćice, koje uz kuhanje moraju obavljati još koji drugi posao, od velike su blagodati automati za kuhanje. U njima se potpuno skuha objed bez svakog nadziranja i čekanja, a osim toga je to kuhanje vrlo jeftino. Taj se automat sastoji od električne ploče, koja se može upotrijebiti i sama za sebe za kuhanje i brzo podgrijavanje hrane i vode. Na tu se ploču postave tri posude jedna na drugu, a svaka od njih sadrži drugo jelo. U najdonju se posudu metne ono jelo, za koje je potrebno najviše topline, kao na primjer meso ili mahune, a u najgornju ona jela, koja kratko vrijeme kuhaju, kao tjestenine i voće. U srednjoj se posudi može kuhati krumpir ili povrće i slično. Sve se te posude pokriju pokrovom za izolaciju topline i zatim se prikopča struja. Za 30 do 60 minuta postigne se temperatura, koja je potrebna da jelo zakuha.

U taj čas otkopča sam automatski uređaj struju i hrana kuha sama dalje sat ili najviše dva sata, dok ne bude gotova. Ako je potrebno, može da ostane još nekoliko sati topla, jer pokrov ne propušta toplinu.

U istom se aparatu može peći i ukuhavati voće i konzerve.

U onim mjestima, gdje nije skupa električna struja, ili gdje su za kuhanje na elektriku snižene cijene, takvo je kuhanje nesamo najpraktičnije, najbrže i najurednije, nego i najjeftinije, jer taj automat troši razmjerno vrlo malo struje.

ELEKTRIČNI AUTOMAT ZA KUHANJE

sastoji iz ploče za grijanje, tri lonca i pokrova. Kuha sam bez nadziranja

Električni štednjak ima još više prednosti nego štednjak na plin. Za pečenje se ne troši mnogo struje, jer su pećnice dobro izolirane, pa ne propuštaju toplinu, a mnogi štednjaci imaju i takve automatske uređaje, kojima se može odrediti jednolična temperatura i vrijeme, koje je potrebno za kuhanje odnosno pečenje. Domaćica može da obavlja drugi posao bez brige, jer hrana ne će pregorjeti, i kad je kuhana, struja se sama od sebe otkopča.

Ima malih električnih pećnica, koje se mogu prenositi i uzimati sa sobom na ljetovanje. Na prednjoj strani imaju obično ploču od stakla, koje ne puca na vatri, da se može nadzirati pečenje, a da se vratašca ne trebaju otvarati. Kuhanje i pečenje na elektriku jako je rašireno u Švicarskoj, Tirolu, Njemačkoj i Americi, i samo je pitanje vremena, kad će prodrijeti u sve zemlje srednje Evrope, jer taj način daleko nadmašuje sve ostale metode kuhanja.

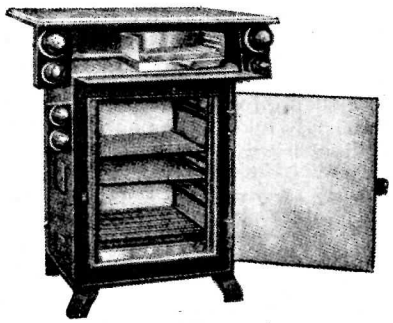

ELEKTRIČNI ŠTEDNJAK SA PEĆNICOM

ZDRAVLJE

Ljekovitost špinata. Mi imamo špinata od ranog proljeća pa do kasne jeseni s malim prekidom. Već od davnih vremena preporučuju liječnici špinat blijedima i slabokrvnicima, ali s dosta slabim uspjehom. Špinat, kako ga mi jedemo, nije gotovo ništa vrijedan, jer kuhanjem gubi svoju ljekovitost. Gubi hranjive čestice vitamina, a baš se u njima i nalazi sva hranjivost. Vitamina se nalazi u svakom povrću i voću u manjoj ili većoj količini. Vitamini su ono, što nas osvježava, kad uživamo prijesno voće ili povrće. Ali kuhanjem ne gubi se samo taj skupocjeni vitamin, već i željezo, te i druge hranjivē soli, koje su nam veoma potrebne za stvaranje krvi. Ovoga svega ima samo u prijesnom špinatu. Osim toga skoro sve se to rastopi u vodi prigodom kuhanja, a mi bacamo tu vodu. Što iza kuhanja ostaje, to je bezvrijedno i isprano povrće, koje začinom, dodavanjem kakovih mirisnih čestica ili mesom popravljamo, da ga možemo uživati. Pa onda nije nikakvo čudo, ako nam tako iskuhano povrće ne prija i ne donosi koristi i zdravlje.

Špinat je bogat vitaminima i hranjivom solju, pa zato je životno sredstvo prvoga reda. Ali je to samo onda, ako ga uživamo u prijesnom stanju kao salatu. Kao salata ugodna je teka, dobro hrani i izvrsno je sredstvo za stvaranje krvi. I. Sitarić.

MAJKA I DIJETE

SAVJETI MLADIM MAJKAMA.

Prvi prijelaz od majčina mlijeka na drugu hranu. Dijete treba majka isključivo da doji do kraja šestoga mjeseca, ako ima dovoljno mlijeka. Od početka sedmoga mjeseca treba ispustiti dojenje o podne te mu dati 150 grama procijeđene juhe od telećih kosti, u koju se zakusa malo grisa i doda skuhanoga zelenja prognječenoga kroz sito. Tako se dijete hrani do polovice sedmoga mjeseca. U drugoj polovici toga mjeseca opet se ispusti jedno večernje dojenje, pa se mjesto toga daje djetetu 150 grama kašice od grisa s polovinom mlijeka i polovinom vode. Inače se za ostale obroke dijete doji. Takav je eto prvi prijelaz djeteta na redovitu hranu u sedmome mjesecu.

Kad djetetu probijaju zubi. Jednoj je majci dijete sa 9 mjeseci vagalo 9 kg te je bilo čvrsto i zdravo. No početkom desetoga mjeseca stalo je dijete gubiti tek za jelo, uzimalo je tek dva do tri puta na dan malo mlijeka, pa je naravski omršavilo. U desetom ga je mjesecu majka hranila mlijekom, ječmenom kavom s pecivom, zelenjem, juhom od telećih kosti, jajem, kašom od krumpira ili grisa, kosanim jabukama. A sad nije dijete na sve to htjelo ni usta da otvori. Sva očajna ponijela je dijete k liječniku. Liječnik je dijete pregledao, da li ne trpi od obolenja sluznice u ustima, što se također češće dešava, pa onda dijete ne može da jede. Ali kod toga djeteta nije tome obolenju bilo ni traga. Mjesto toga su izvirala četiri zubića, te je liječnik utješio majku, da dijete ne jede samo zato, što dobiva zube. Savjetovao joj je, da dijete hrani u razmacima kao i prije, a kada zubići izađu, djetetu će se sigurno opet vratiti tek. Tako je i bilo.

Kad dijete ima hunjavicu, skuhajte mu lipovi čaj, koji treba da pije, i dajte mu da inhalira paru vrele slane vode.

Kad dijete plače, mnoge majke upotrebljavaju sve moguće, samo da ga umire: nose ga, ljuljaju ga itd. Ne valja to. Istina, dječji plač nije nimalo ugodan, ide — što se veli — na živce, osobito u današnjim stisnutim stanovima, kad ga nemaš kuda metnuti, nego je uvijek kraj tebe. Jedna majka je sa svojim tri mjeseca starim djetetom vrlo praktično radila, kad joj je dijete plakalo: promijenila mu je pelene i položila ga u suho, i gle, dijete se smirilo. Ako poslije jela plače, treba ga malo držati, da mu se podrigne, pa ga onda položiti, da leži. Dijete jako dobro zna, da mu plač, kad je sito i kad je u suhom, ništa ne vrijedi. Plakat će, ali će i prestati, pa se tako od obijesnoga plakanja i odučiti.

Škiljavo dijete treba odvesti k očnome liječniku, da mu odredi očale, s kojima se škiljavost dade pomalo ukloniti. Ako do dvanaeste godine djetetu škiljavost ne prođe, mora se ukloniti malom operacijom, koja je lagana. Dijete se lako nauči škiljiti, pa ne valja taj nedostatak zanemarivati.

KUHINJA

ŠTO DA KUHAMO OVAJ TJEDAN?

Nedjelja. Objed: Juha od možđana. Pečenje u soku s pohanim roščićima od krumpirova tijesta. Pohane jabuke. — Večera: Svinjski kotlet s makaronima i kiselim krastavcima.

Ponedjeljak. Objed: Ruska juha. Naduvak od riže. — Večera: Paprikaš od druge polovice kokoši, koja je ostala od podne, sa valjuščima.

Utorak: Objed: Juha od rajčica. Kupus s okrugljicama od žemlje. Voće. — Večera: Kaša od krumpira s hrenovkama.

Srijeda. Objed: Juha od krupice. Bugarski đuveđe i riža. Kuhane šljive. — Večera: Sir s vrhnjem i kruhom.

Četvrtak. Objed: Juha od cvjetače. Punjeni krumpir. (Vidi »Obitelj« br. 13. o. g.). Naduvak od grisa s vinom. — Večera: Rezanci s orasima.

Subota: Objed: Juha od telećih kosti. Benediktinski gulaš. (Vidi »Obitelj« br. 31. o. g.). Kaša od jabuka. — Večera: Omlet sa šunkom.

Naduvak od grisa s vinom. Tuci 4 žumanjka sa 14 dkg šećera. Dodaj sok od 1 limuna i koru, pa onda primiješaj naizmjence 14 dkg grisa (krupice) i snijeg od 4 bjelanjka. Formu (posudu) namaži maslacem, pospi brašnom, ulij tijesto u nju i peci polako u pečenjari. U isto vrijeme kuhaj četvrt litre vina s komadićem cimta i šećerom. Kad je naduvak pečen, polij ga polako mlakim vinom i metni još časak da se peče u pečenjari.

Ajvar. Kiselu papriku zajedno sa sjemenjem samelji s dosta češnjaka te serviraj gusto kao kašu uz meso mjesto salate. S. A.

KUĆANSTVO

Kišnica je staro i najbolje sredstvo za pranje kose i finih tkanina. Nekoji vele, da je kišnica i najbolje sredstvo za poljepšavanje. U kišnici se najbolje pere rublje, zato vidimo najljepše i najbjelije rublje u onim krajevima, gdje ljudi upotrebljavaju kišnicu. U selima nije teško doći do kišnice, a i u gradovima može se naći načina, kako ćemo doći do nje, pogotovo tamo, gdje ima kakav vrt, dvorište ili balkon. U gradovima je obično kišnica nečista, jer pobere svu prašinu i čađu iz uzduha i krovova. Zato je bolje skupljati vodu istom onda, kad je kiša već neko vrijeme padala. Nigda ne smijemo propustiti da za sobno cvijeće ne skupimo nešto kišnice, ako ga već ne možemo iznijeti na kišu. Kad voda neko vrijeme stoji u drvenoj posudi, onda počne šutjeti i trunuti. To je radi toga, jer u njoj ima mnogo amonijaka pogotovo u gradovima. Zato treba u posudu metnuti nekoliko komada drvenoga ugljena, da voda ne dobije miris po truleži. Za kupanje i pranje bolja je kišnica od ikojeg toaletnog sredstva, koje se dodaje vodi iz vodovoda. I M.

Spremanje jabuka za zimu. Uzmi bačvu od vina, pa izvadi jedno dno. U nju metni jedan sloj slame, na taj sloj naslaži red jabuka, pa opet sloj slame, opet red jabuka — i tako sve dok nije bačva puna. Skuhaj mekinje, malo posoli i zalij jabuke do vrha. Zatim spremi bačvu u hlad, kao što se sprema ukiseljeni kupus. Tako spremljene jabuke su izvrsne. S. A.

Za najmlađe čitatelje najbolje je da naručite

„MALU MLADOST“

Pretplata 9 dinara na cijelo godište!

GDJEGOD JE POTREBNA MASAŽA

BRZO POMAŽE

ALGA

Dobiva se u apotekama i drogerijama i svim boljim trgovinama **1 boca Din 16·—**

PUČKA POZORNICA

KAZALIŠNA PRIREDBA U KRIŽEVCIMA.

Za vrijeme Euharistijskog kongresa davan je u Križevcima igrokaz (4 čina) od Stötter-Čekade »Ostani kod nas Gospodine«, koji obrađuje doba meksičkih progona. Bjesni krvavo progonstvo kršćana u Meksiku. Mnogi vjernici pogibaju. Sestre u Salvatieru u tišini ispunjuju svoj poziv, u krvi i suzama odgajaju djecu za nebo. Za Judin novac bi izdan jedan svećenik, njegova glava je bila ucijenjena na 500 pesosa, ali mala Bimba spašava euharistijskog Isusa iz plamena i opominje svećenika na pogibao; on joj daje za nagradu u času spasa kruh života. — Mlade diletantkinje bile su sve od prve do zadnje dobre i uživile su se u svoje uloge. Prije predstave iznesena je vrlo uspjela živa slika »Uznesenje Marijino«. Uz sliku je deklamovala prigodnu pjesmu Zdenka Erhatić. Priredbu su s velikim marom uvježbale i kulise s mnogo ukusa izradile časne sestre »kćeri Božje Ljubavi« Lujza Rajfova, Jelisava i dr., koje su i za kongres uložile veliki trud. B. S.

ŽIVA SLIKA S KAZALIŠNE PRIREDBE U KRIŽEVCIMA, KOJA SE DAVALA PRIGODOM OVOGODIŠNJEG EUHARISTIJSKOG KONGRESA

KAZALIŠTE

VRZINO KOLO.

Dne 19. rujna o. g. prikazano je po prvi put na zagrebačkoj pozornici »Vrzino kolo«, ljubavna komedija u četiri čina, koju je napisao Joza Ivakić. Pod tim je naslovom svojevremeno napisao Ivakić jednu humorsku, u kojoj se postavlja sasvim na primitivno pučko vjerovanje u vještice i vragove, što vrzino kolo vode. Ali ova najnovija njegova ljubavna komedija ima malo dodirnih tačaka s tom humoreskom. Ona ima više simboličko značenje. Vještice su u njoj lijepe mlade žene, koje znadu prezreti sitničavosti svoje okolice i uzdignuti se visoko iznad prosječnosti, tako da znadu one same diktirati situacije i rješavati po svojoj miloj volji zapletaje života — kao da sa[illegible]
gom imaju posla[illegible]
mediji ni[illegible]
koji slič[illegible]
menata iz prastarog satira i šaljivog vraga iz pučke književnosti i našega Grabancijaša (koji je u ovom Ivakićevu tipu bio najmanje na svom mjestu); on kao da i ne stari i kao da se ne mijenja: bio je jednak na fronti kao i dandanas, kad su negdašnje njegove ortake već i sjedine napale; on je neka bezvremenska figura, koja za sebe ne traži ništa nego tek uživa u tome. da se sve razvija po diktatu njegove volje. Nekad nam se prikazuje kao najobičniji čovjek, ali je u njemu samome auktor najdosljednije proveo simboliku. Njegov nastup i njegova »posvudašnjost«, po kojoj se pojavi, kadgod to samoj radnji, a ponekad i samom auktoru treba, tu i tamo su nabusiti. Auktor ga je htio postaviti kao običnog suigrača ostalim licima, no uza sve to ostaje u pojedinim momentima alegorijski apstraktan. Kao što je on neka veza u psihologiji ostalih lica ove komedije, tako ga je auktor htio postaviti i kao vezu između publike i glumaca, pa mu je dao u usta prolog i epilog komedije, od kojih tek epilog ima u svojoj duhovitosti neki efekat, dočim je prolog potpuno suvišan, ako mu ne ćemo
[illegible]imetriji i u oslo-
koje će vladati izvan prostora i vremena, u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, zato i nisu određene individualnosti, nego tipovi — kao na pr. Ženskar, Namiguša, Ofrkuša, Konobarica, Stari Rogonja, Matori Tutjo, Kočoperni Čiko i t. d. Ali to samo po imenu. Po radnji, situacijama, riječima i ulogama oni su naprotiv određene dramske individualnosti — i baš su zbog toga imale uspjeha, a ondje, gdje im je auktor htio nametnuti simboliku, ostali su beživotni. — Komediju je auktorova režija postavila negdje u našu provinciju i to među malovarošane, koji i jesu najprikladniji materijal za komediju. Radnja se vrti uglavnom oko udaje lijepe Puštenice. Namiguša je zarobila bogatog Matorog Tutju, Ofrkuša Starog Rogonju — no sve su one u ljubavi banalne i slabih moralnih kvaliteta. Puštenica nije kao one, ona ko da s vragom vodi vrzino kolo i cilja na zloglasnog Ženskara, koji doista i upada u njezine mreže i vraća se pravoj ljubavi. Humora i duhovitosti ima dovoljno, a i radnja je živahna. Glumci su dobro izveli svoje uloge; Cilić je na primjer
[illegible]izvanredan kao đuvegija

SVEGA POMALO

Američki sudovi. Amerika se i u svojim sudovima razlikuje od Evrope. Evropljani su u šali prozvali Ameriku zemljom sa 10.000 zakona, jer se nigdje na svijetu ne obiluje zakonima kao u Americi. Sjedinjene Američke Države podijeljene su u mnoge savezne države, od kojih je po gdjekoja veća od najveće države u Evropi. Za svaku takvu saveznu državu vrijede drugi zakoni. — U Georgiji se najstrože kažnjavaju djevojke, koje usmeno ili pismeno pozivaju bilo kojega muškarca da s njima stupi u brak. U državi Misisipi i Oklahomi kažnjavaju se zatvorom i otpuštenjem iz službe činovnici, koji nisu dovoljno učtivi s publikom. U Teksasu najstrože se kažnjavaju sva lica, a naročito konobari, sobarice i sluge, koji primaju od mušterija bakšiš za napojnicu. U Kaliforniji se ćilimovi mogu tresti samo između 7 i 8 sati ujutro, a prašina se mora brisati po svima kućama samo mokrom krpom; domaćice, koje protiv tome postupaju, moraju da odsjede u zatvoru mjesec dana. U 21 saveznoj državi zakoni tačno predviđaju dužinu hotelskih postelja, ručnika, potreban broj pribora za hotelske goste. U Njujorku pekari ne smiju držati mačke ni pse. U Pensilvaniji opet pekari moraju da drže mačke, jer tamo ima toliko miševa, da se vrlo često događalo, da su ljudi u hljebu nalazili uginule miševe. U nekim državama građani u nedjelju ne smiju napustiti grad, jer bi to značilo gaziti nedjeljni odmor. U Koloradu izletnici ne smiju za vrijeme izleta ili šetnje ubrati više od 25 cvjetića. U državi Konektikut kažnjava se svatko, koji se usudi da javno hvali Evropu i tvrdi da su u Evropi prilike bolje. Taj drski agitator ima da plati 50 dolara, a ako j to govorio u javnom lokalu, mora platiti dvostruko.

Hrana dječaka i djevojčica prema odraslom čovjeku. Dječak između 9 i 13 godina treba isto toliko hrane koliko i odrasli čovjek. Između 14 i 20 godina treba mladić više hrane nego li odrasli čovjek. Kod djevojčica je to ponešto drukčije. Djevojčica do 12 godina treba isto toliko hrane kao i dječak, a iza dvanaeste godine kao odrasla žena.

Wilkins će ipak podmornicom na sjeverni pol. U nedjelju 20. rujna vratio se Wilkins sa svojom podmornicom »Nautilus« s ekspedicije prema sjevernom polu, koja se svršila s neuspjehom. Uza sve neprilike i opasnosti, koje je prošao, veli Wilkins, da ipak ne odustaje od namjere podmornicom doprijeti na sjeverni pol.

Pravo dječje selo je selo Breisen u Njemačkoj, koje broji 7.000 stanovnika, a od toga su 5.000 djeca. U tom selu ima naime 600 porodica, a svaka broji velik broj djece. Obitelj sa najmanje djece ima ih šestero, a najviše djece ima jedna obitelj sa 21 djetetom.

KNJIŽEVNOST

UTJECAJ JERONIMSKIH KALENDARA NA DOMAĆU KALENDARSKU PRODUKCIJU.

Tko pozna prilike na kalendarskom tržištu prije svjetskoga rata pa i prvih godina nakon rata, pa povede poredbu s današnjim prilikama u tom pogledu, mora konstatirati ogroman opći napredak na polju izdavanja pučkih kalendara. Gdje su, tu su, ostali su od domaćih kalendara samo »Šoštar-kalendar« i »Jurek Cmok«, a svi su drugi koraknuli ogromnim korakom naprijed. Mnogi su stariji tipovi kalendara iščezli, novi su se pojavili, a koji su iole imali smisla za potrebe i želje današnje kalendarske čitalačke publike, nastojali su se od godine do godine i vanjskom opremom i unutarnjom građom dotjerivati. I ako objektivno i nepristrano promotrimo, tko je tom kalendarskom dotjerivanju i napredovanju prvi dao poticaj i glavni smjer, dolazimo do zaključka, da su to bili jeronimski kalendari. Oni su izvršili najjači i najglavniji utjecaj na cijelo polje kalendarske produkcije kod nas, a oni u tome imadu i danas još uvijek prvenstvenu ulogu.

Prva je to dakako bila **»Danica«,** koja je u zadnjih desetak godina okupila oko 150 novih suradnika, koja je dala u tim godištima preko 250 članaka najraznovrsnijega sadržaja i koja je od sviju kalendara ostala najsvestranija i uz to i po stilu i po duhu širokim slojevima hrvatskoga naroda najbliža. Uz to je ona prva stala da privlači i slikarske umjetnike, da joj dadu što ukusniju opremu, dok se evo ta oprema već nekoliko godina nije ustalila s divnom Kirinovom omotnom slikom sv. Jeronima i s nada sve ukusnim kalendarijskim slogom i tiskom, u čemu je ona bez premca. Mnogi sve to nisu još pravo ocijenili, nego preko svega toga prelaze, ali tim se utjecaj »Danice« ne umanjuje, nego je možda baš najjači tamo, gdje njena vrijednost i važnost još nije dovoljno ocijenjena i priznata. Uostalom njoj i ne treba većega priznanja, nego što joj ga daje sam narod, koji svom ljubavlju prianja uz nju dočekujući je od godine do godine sve radosnije i sve nestrpljivije. Ona prolazi kroz nekoliko stotina tisuća ruku od sviju željno čitana i kao amanet čuvana.

K njoj se pridružio zabavni jeronimnimski kalendar **»Razgovor ugodni«,** koji svojim pripovjedalačkim obiljem već četiri godine ispunja mnoge naše domove. Evo ga ove godine u znaku evropske solidarnosti, kojoj hoće da posluži vodeći nas po širokom evropskom pripovjedalačkom polju i budeći kod toga u našim dušama ugodnost i zanos.

Zatim pridolazi treći jeronimski kalendar **»Almanah Gospe Lurdske«,** koji je među svim religioznim našim kalendarima zauzeo posebno mjesto tim, što je postao zrcalom katoličkoga života kod nas i u svijetu. U kalendarskom dijelu donosi slike i životopise svetaca za svaki dan, koje su same za se posebno umjetničko djelo vrijedno opće pažnje.

Odlike jeronimskih kalendara predvodnice su na općem domaćem kalendarskom polju, a te odlike čine, da tim kalendarima i u uspjesima raširenja nema premca.

RUČNI RAD

PLETENA VESTA ZA DJEVOJČICE OD 7 GODINA.

Za ovu vestu potrebno je oko 200 grama vune i dvije duge igle. Radi se svaki dio posebno.

LEĐA. Počni na donjem rubu sa 84 očice i to jednu očicu pravo, jednu naopako, a u svakom redu obratno, kako se vidi na Fig. I. Tako radi 4 cm. Na to nastavi uzorak Fig. II. i to: 10 očica pravo, 2 naopako, 10 pravo itd. do kraja. U slijedećem redu 8 očica naopako, 4 pravo itd. zatim 2 naopako, 6 pravo, 2 naopako, 2 pravo, 2 naopako, 6 pravo itd. Ono što je pravo na jednoj strani, naopako je na drugoj. Kad je dugačko 30 cm od početka, završi na svakoj strani 7 očica za izrez oko ruke, zatim opet po jednu očicu na svakoj strani dva puta u slijedećim redovima, a onda pleti posve ravno tako dugo, dok ne bude od početka dugačko 43 cm. Sada počni završivati ramenice u koso i to završi najedamput 7 očica na svakoj strani igle po 4 puta, a ostatak očica na sredini opet završi. Time su leđa gotova.

PREDNJA STRANA. Opet počni dolje na 50 očica isti uzorak kao i leđa 4 cm, a zatim drugi uzorak. Pleti 26 cm, a onda počni na jednoj strani oduzimati po 1 očicu kroz 12 redova sve do ramenica, a na drugoj strani u duljini od 30 cm oduzimati za izrez oko ruke, kako je opisano kod leđa. U duljini od 43 cm počni na toj strani oduzimati za ramenice i to tako, da preostale očice razdijeliš na 4 dijela, a u svakom redu češ najedamput oduzeti one očice, koje spadaju u jedan dio. Tako ćeš raditi dva prednja dijela, ali pazi, da ne budu oba na istu stranu.

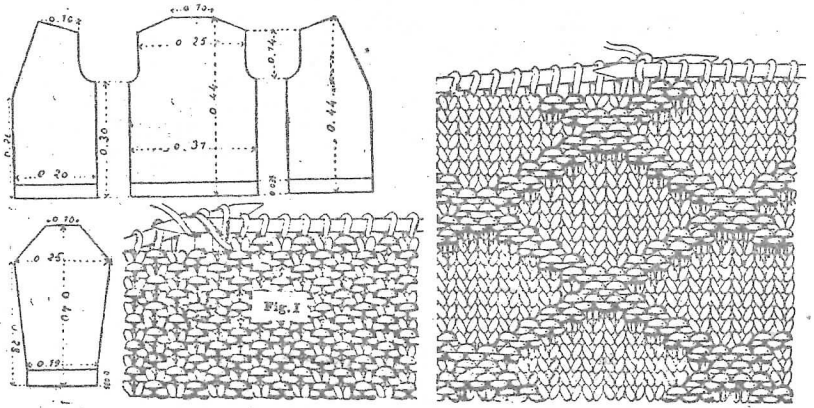

RUKAVI. Počni gore sa 24 očice i dodavaj u svakom redu po jednu očicu na obje strane tako dugo, dok ne dobiješ 72 očice. Zatim pleti ravno 4 cm, onda počni opet sa svake strane oduzimati. Kad je dugačko 34 cm, prestani sa oduzimanjem i radi rub kao na Fig. I. Zatim završi. I drugi rukav radi isto tako.

RUB. Počni na 11 očica i radi uzorak I. 4 cm širok. Rupice za puceta radi tako, da 3 srednje očice u jednom redu završiš, a u drugome opet dodaš. Tako učini 5 rupica u razmaku od 6 cm, zatim pleti posve jednako, dok ne dobiješ duljinu 1 m 5 cm. Kad sašiješ ramenice, prišij taj rub oko veste, zatim dodaj rukave i prišij puceta na odgovarajuće mjesto. I. M.

MODA

ŽENSKE JESENSKE HALJINE I KAPUTI

ZADRUŽNA PUČKA ŠTEDIONICA

k. z. u ZAGREBU

TRG KRALJA TOMISLAVA 21.

prima uloške i daje zajmove uz najpovoljnije uvjete

Ovdje odreži!
Odgonetački kupon
40. broja „Obitelji" 1931.

ŠAH

Problem broj 42. (11)

W. A. Shinkmann

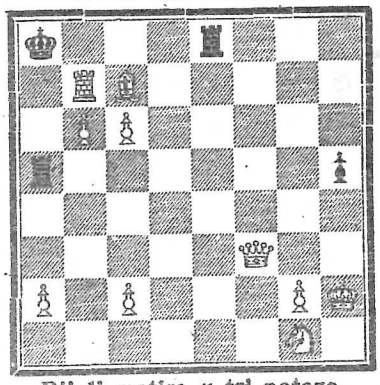

Bijeli matira u tri poteza.

Problem broj 43. (12)

I. Tolosa

(Nuova Rivista 1899)

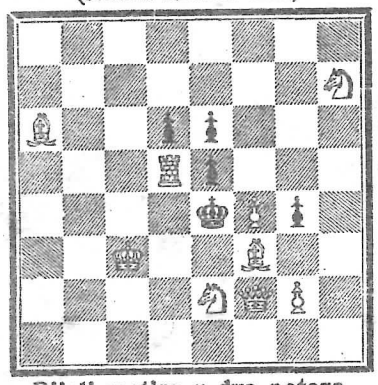

Bijeli matira u dva poteza,

Problem broj 44. (13)

M. Camorani

(„La Festa")

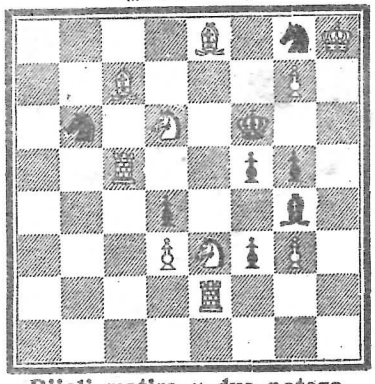

Bijeli matira u dva poteza.

Ovim brojem završavamo treće tromjesečje. Rješenja sviju 13 problema šalju se sva zajedno na uredništvo »Obitelji« Trg kralja Tomislava br. 21. (Šah).

VAŽNO!

Sudjelovati mogu svi. Tko nije sudjelovao u I. i II. ili samo u I. ili samo u II. tromjesečju mora poslati rješenja i iz pomenutih tromjesečja (u koliko ih je riješio). U protivnom slučaju ispada iz daljnje konkurence.

ROKOVI!

Rok za one, koji šalju rješenja samo iz III. tromjesečja t. j. za one, kojih su imena štampana u »Redosljedu natjecatelja« nakon I. i II. tromjesečja, jest 15. o k t o b r a o. g. Za one, koji šalju rješenja iz II. i III. tromjesečja, t. j. za one, čija su imena štampana u »Redoslijedu natjecatelja« nakon I. tromjesečja, a nisu štampana u »Redoslijedu nakon I. i II. tromjesečja«, rok je 18. o k t o b r a. Za one, koji šalju rješenja iz sva tri tromjesečja t. j. oni, koji uopće nisu dosad sudjelovali, rok je 20. o k t o b r a. Iza tih rokova ne će se više primati rješenja. (Rokom se razumjeva datum poštanskog žiga t. j. datum, kad je odaslan list).

22. kolo međunarodnog šahovskog turnira na Bledu:

Stanje nakon XXII. kola: Aljehin 18, Bogoljubov 12 i po, Kashdan i dr. Vidmar 11 i po (1), Spielmann 11 i po, Niemcovic, Flohr. Maroczy Kostić 11, dr. Tartakower 9 i po, Stolz 9 (2), Astaloš 8 i po (2), Colle 7 i po (1), Pirc 6 i po (1).

ZAGONETKE

Križaljka

Sastavio *Marijan Kancelarić*, Krk

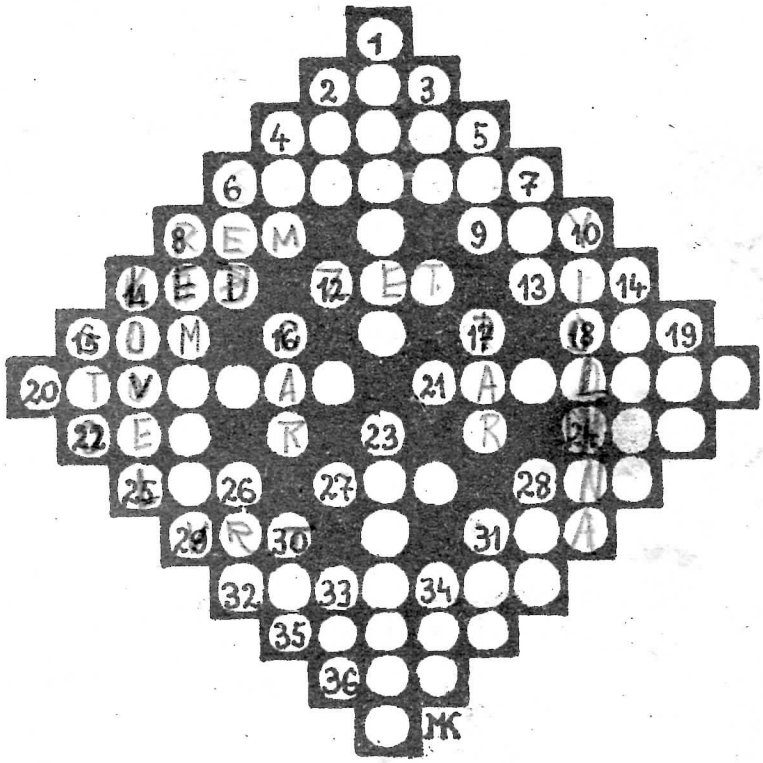

Vodoravno: 2. Zamjenica. 4. Pitanja. 6. Životno doba. 8. Romulov brat. 9. Ptica. 11. Oblik vode. 12. Rođak. 13. Kvarnersko mjesto. 15. Riba. 18. Ime jednog age. 20. Zanimanje. 21. Padalina. 22. Spona. 24. Dočetak imena mnogih država. 25. Biblijsko lice. 27. Kvarnerski otok. 28. Naša rijeka. 29. Bašča. 31. Žensko ime. 32. Južnoamerička rijeka. 35. Zavijeno. 36. Usklik i prijedlog.

Okomito: 1. Rimski pjesnik. 2. Automobilska marka. 3. Usklik. 4. Njemački grad. 5. Muško ime. 6. Domaći lijek. 7. Broj. 8. Ruski pisac. 10. Glazbeni instrumenat. 11. Jedan od petero braće Hrvata. 14. Muslimansko ime. 15. Pridjev boja. 16. Vladar. 17. Dva. 19. Druga. 23. Muza. 26. Broj, u vezi s drugim riječima. 28. Dio tijela. 30. Biljka. 31. Veznik. 33. Muško ime. 34. Stari oblik zamjenice.

Odgonetku treba poslati na uredništvo „Obitelji" najkasnije do 20. listopada. Svi odgonetači dolaze u obzir za nagrade, koje će se žrijebom podijeliti na koncu tromjesečja.